

Nekrologer.

Thomas B. Bang.

Ved den kun 30-aarige Thomas B. Bangs død 5. febr. 1920 berøvedes den danske historieforskning et stort haab. Søn af Vilhelm Bang og broder til Gustav Bang var han født historiker med liv og sjæl; men han naaede kun netop at faa aflagt vidnesbyrd om sine fremragende evner ved ogsaa her i tidsskriftet at yde udmærkede afhandlinger, hvortil han, følgende Fridericia, samlede stoffet fortrinsvis fra de endnu langtfra tilstrækkeligt udnyttede lensregnskaber. Han var ivrig optaget af forstudier til et større arbejde om de danske husmænd i ældre tid, da han pludselig bortkaldtes.

Erik Arup.

Kr. Kålund.

Bibliotekar ved den Arnamagnæanske håndskriftsamling, dr. Kr. Kålund døde 4. juli 1919, næsten 75 år gammel (f. 19. aug. 1844). Med særlig iver og forkærlighed havde han fra ung alder kastet sig over studiet af den nordiske oldkultur, særlig islandsk kultur og litteratur, og han blev den ypperste kender deraf. Men også Islands nyere litteratur interesserede ham stadig. Hans hovedværk er det store *Bidrag til en historisk-topografisk beskrivelse af Island* (I—II 1877 ff), hvortil han havde forberedt sig ved et toårigt ophold på Island, som han helt berejste. Dette værk bugner af kærdom og faktiske oplysninger om sagernes lokaliteter, hændte fra selvsyn, fra litteraturen og fra alle mulige skrevne kilder. Værket er stadig et uundværligt hjælpemiddel ved studiet af sagalitteraturen. 1883 ansattes Kålund ved den Arnamagnæanske håndskriftsamling, en stilling han beklædte til sin død. Her havde han et stort arbejde at gøre, hvilket han fuldførte med udmærket dygtighed og akkuratesse. Han gennemgik hele samlingen og ordnede den, lod håndskrifterne indbinde o. s. v. Men hovedvirksomheden bestod i at få et katalog over hele samlingen. I løbet af forholdsvis kort tid fik han det prægtige *Katalog over den Arnamagnæanske Håndskriftsamling* i 2 bind fuldført og trykt (1889—94). Dette efterfulgtes af *Katalog over de islandske Håndskrifter i det kgl. Bibliotek* (1900), og her gav han den værdifulde oversigt over indsamlingen af håndskrifterne. Særlig betydning har det af ham udgivne *Palæografisk Atlas* over isl., norske og danske håndskrifter (3 bind 1903, 1905, 1907). Men desuden udgav dr. Kålund *Arne*

Magnussons officielle brevveksling og hans *brevveksling med Torfæus* (1916, 2 bind) og ved hans død var en udgave af den private brevveksling næsten færdigtrykt. Dr. Kålund udgav endvidere kritisk og nøjagtig flere islandske sagaer, hvoraf *Sturlunga saga* var den største; for første gang forelå dette vældige og mærkelige sagakompleks i en kritisk og værdig udgave. (1906—11; udg. af Oldskriftselskabet). For Samfund til udgivelse af gammel nordisk litteratur — hvor Kålund var sekretær fra dets stiftelse 1879 — udgav han *Laxdæla* m. m., samt *Alfræði islensk* (I—III; Komputistik m. m. 1908—18). Endelig skrev han en del afhandlinger i tidsskrifter. Dr. Kålund var sekretær i Oldskriftselskabet fra 1892 og besørgede for det også en fortjenstfuld oversættelse på dansk af *Sturlunga* (1904). Af dette er det klart, hvor overordentlig betydningsfuld dr. Kålunds virksomhed har været både for filologer og historikere.

Finnur Jónsson.

Johannes Lindbæk.

25. Juli 1919 døde efter længere Tids Sygdom Stiftsskriver, Dr. phil. Johannes Lindbæk (f. 1872). Som ung Kandidat opholdt han sig i Aarene 1898—1901 i Rom som Carlsbergfondens Stipendiat ved Vatikanarkivet. Romertiden fik indgribende Betydning for hans Forfatterskab ved at vække hans Interesse for Middelalderens Kirkehistorie. Sammen med Bibliothekar Alfr. Krarup fortsatte han i *Acta Pontificum Danica II—VI* (1907—15) den af Moltesen paabegyndte Udgivelse af det ganske vist mere omfattende end indholdsrige Aktmateriale, og han benyttede selv Stoffet til sin Disputats *Pavernes Forhold til Danmark under Kongerne Kristiern I og Hans* (1907), der navnlig har Betydning ved at gøre Rede for Kuriens økonomiske Forbindelser med Danmark samt dens Indflydelse paa Besættelsen af de kirkelige Embeder. Romeropholdet gav ogsaa Stødet til det Arbejde, der tegnede til at blive hans Hovedværk. Stiftamtmand Stemann i Ribe, som syslede med Helligaandsordenens lokale Historie, henvendte sig til Lindbæk for at faa Rede paa Ordenens Forhold til Morderklostret, og Frugten af dette Fællesskab blev *De danske Helligaandsklostre* (1906), hvor Lindbæk behandlede Ordenens almindelige Historie samt udgav det Diplomatarium, der ledsagede Værket. Under Arbejdet lagde han Planen til en almindelig Klosterhistorie, som skulde afløse Daugaards forlængst ganske forældede Fremstilling fra 1830, dog saaledes at han udskød den bygningshistoriske Side, der netop samtidig toges op af Vilh. Lorenzen. Værkets 1. Bind omhandlende *De danske Franciskanerklostre* udkom 1914. Det er et solidt og grundigt Arbejde, der, hvor Stoffet tillader det, er livligt og underholdende, ofte med noget af Jydens tørre Lune; ligesom hans øvrige kirkehistoriske Skrifter